

Височанська А. В.

здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня,

Державний податковий університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-1661-4835>**Anna Vysochanska**

State Tax University

УЧАСТЬ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У ВЕНЧУРНОМУ ФІНАНСУВАННІ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

INDIVIDUALS' PARTICIPATION IN VENTURE FINANCING AS A DETERMINANT OF UKRAINE'S INNOVATION ECONOMY

Анотація. У статті досліджено потенціал участі фізичних осіб у венчурному фінансуванні як вагомого чинника розвитку інноваційної економіки України в умовах обмеженості державних фінансових ресурсів та зростаючої потреби у залученні приватного капіталу до фінансування високоризикових інноваційних проєктів. Метою дослідження є обґрунтування можливостей розширення внутрішнього інвестиційного потенціалу шляхом інтеграції нефохових інвесторів у венчурні інститути спільного інвестування як інституційний механізм мобілізації довгострокового приватного капіталу. У ході дослідження ідентифіковано ключові бар'єри, що стримують участь фізичних осіб у венчурному інвестуванні, зокрема фрагментарність та неповноту нормативно-правового регулювання, відсутність цільових податкових стимулів, нерозвиненість ліцензованої цифрової інвестиційної інфраструктури, а також недостатній рівень фінансової обізнаності населення. Авторський внесок полягає у систематизації інституційних і регуляторних обмежень участі фізичних осіб у венчурних фондах з урахуванням специфіки національного фінансового ринку та наявних обмежень функціонування системи спільного інвестування. Наукова новизна дослідження полягає у розширенні концептуального підходу до венчурного фінансування шляхом обґрунтування ролі фізичних осіб не лише як пасивних заощадників, а як потенційно активних учасників інноваційної екосистеми, здатних сприяти диверсифікації джерел фінансування стартапів. Методологічну основу дослідження становить сукупність описово-аналітичного, структурно-функціонального, порівняльного та емпіричного методів, що забезпечило комплексну оцінку інституційних умов і практик функціонування венчурного ринку. Проведено порівняльний аналіз міжнародних моделей залучення фізичних осіб до венчурного фінансування, що дало змогу виявити ефективні інституційні рішення, засновані на поєднанні правових гарантій, податкових стимулів і цифрових інструментів інвестування, які спрощують доступ нефохових інвесторів до венчурних проєктів. Практичне значення одержаних результатів полягає у формуванні рекомендацій щодо вдосконалення нормативно-правової бази та розвитку інституційних механізмів мобілізації внутрішнього приватного капіталу для фінансування інноваційних проєктів, що сприятиме підвищенню рівня фінансової інклюзії, зменшенню залежності від зовнішніх джерел фінансування та зміцненню стійкості венчурного ринку України.

Ключові слова: венчурні фонди; фізичні особи; краудінвестинг; інститути спільного інвестування; стартапи; податкові стимули.

Abstract. The article examines the potential of individuals' participation in venture financing as a significant factor in the development of Ukraine's innovation-driven economy under conditions of limited public financial resources and growing demand for private investment in high-risk innovative projects. The purpose of the study is to substantiate opportunities for expanding domestic investment potential through the involvement of non-professional investors in venture collective investment institutions as an institutional mechanism for mobilizing long-term private capital. The paper identifies key barriers that constrain individuals' participation in venture investing, including fragmented regulatory and legal frameworks, the absence of targeted tax incentives, underdeveloped licensed digital investment infrastructure, and an insufficient level of financial literacy among the population. The author's contribution consists in the systematization of institutional and regulatory constraints on individuals' participation in venture funds, taking into account the specific characteristics of the national financial market and existing limitations of the collective investment system. The scientific novelty of the study lies in expanding the conceptual approach to venture financing by considering individuals not merely as passive savers, but as potentially active participants in the innovation ecosystem capable of contributing to the diversification of funding sources for startups. The methodological framework of the research is based on descriptive-analytical, structural-functional, comparative, and empirical methods, which ensured a comprehensive assessment of both institutional conditions and market practices. A comparative analysis of international models for engaging individuals in venture financing is conducted, making it possible to identify effective institutional solutions based on the combination of legal safeguards, tax incentives, and digital investment instruments that facilitate access for non-professional investors. The practical significance of the obtained results lies in the development of recommendations aimed at improving the regulatory framework and advancing institutional mechanisms for mobilizing domestic private capital to finance innovative projects, which is expected to enhance financial inclusion, reduce dependence on external funding, and strengthen the resilience of Ukraine's venture capital market.

Keywords: venture funds; individual investors; crowdfunding; collective investment institutions; startups; tax incentives.

Постановка проблеми. Розвиток інноваційної економіки вимагає ефективної фінансової інфраструктури, здатної забезпечити належну підтримку стартапам, науково-дослідним розробкам та високотехнологічним проектам. З огляду на це, особливу роль відіграють венчурні фонди як один із ключових інструментів фінансування інноваційних ініціатив. Венчурне фінансування, зокрема участь дрібних інвесторів, виступає важливим інструментом розширення можливостей внутрішнього інвестиційного потенціалу.

В Україні венчурний ринок перебуває на стадії становлення. Попри наявність висококваліфікованих кадрів, активної IT-спільноти та зростаючої екосистеми стартапів, доступ до венчурного капіталу залишається обмеженим. До основних причин належать: недостатня кількість активних інвесторів, відсутність системних державних стимулів та обмеження щодо участі фізичних осіб у венчурних фондах.

Залучення фізичних осіб до венчурного фінансування є перспективним напрямом, який поки що залишається недостатньо реалізованим в українських умовах. Така участь дозволяє диверсифікувати інвестиційні портфелі громадян та створити додаткові джерела капіталу для інноваційного сектору. Успішні міжнародні практики свідчать про ефективність механізмів краудінвестингу, податкових пільг і спеціалізованих онлайн-платформ, які залучають нефахових інвесторів до підтримки стартапів. Успішний міжнародний досвід доводить, що такі моделі стали залученням тисячі дрібних інвесторів.

Обмеженість подібних механізмів в Україні формує критичну прогалину між використанням внутрішнього капіталу та його реальним потенціалом. Що, в свою чергу, створює об'єктивну потребу у перегляді інституційної та законодавчої баз для запуску краудінвестингу та спрощеного доступу фізичних осіб до венчурного інвестування в інноваційну економіку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Починаючи з 2020 року, венчурний капітал посилює роль інструменту інноваційного розвитку під впливом цифровізації економіки, поширення децентралізованих фінансових інструментів, зростання ринкової нестабільності та наслідків пандемії COVID-19. За цих умов венчурні фонди дедалі частіше розглядаються як платформи залучення капіталу з потенціалом участі фізичних осіб.

За оцінками OECD [1], у країнах із нерозвиненою інвестиційною інфраструктурою зростає роль приватних інвесторів у венчурному фінансуванні через цифрові інструменти, краудінвестинг, SPV та інвестиційні синдикати, однак інституційна належність таких вкладень залишається недостатньо визначеною.

В Україні дана тенденція перебуває на початковому етапі. Yereshko J. [2] зазначає домінування корпоративно орієнтованої венчурної моделі, тоді як механізми залучення фізичних осіб залишаються обмеженими. Захарченко Н. В. [3] підкреслює, що відсутність прозорих цифрових платформ стримує інвестиційну активність роздрібних інвесторів, що зумовлює потребу інституційної та правової адаптації.

У цьому контексті Лях І. [4], акцентує на доцільності впровадження моделей, які вже застосовуються в країнах ЄС та передбачають багаторівневу диверсифікацію інвестицій через регульовані структури. Такі

моделі потенційно привабливі для роздрібних інвесторів із помірною толерантністю до ризику.

Литвин І.В. [5] наголошує, що наявність правових механізмів захисту дрібних інвесторів є ключовою передумовою сталого венчурного середовища, що підтверджується практикою країн ЄС. Водночас в Україні відсутність податкових стимулів і спеціальних регуляторних режимів обмежує розширення інвесторської бази [2].

Дослідження також фіксують перспективність платформ спільного інвестування та моделей диверсифікації, поширених у країнах ЄС [4], проте вітчизняна література недостатньо охоплює питання внутрішньої організації українських венчурних фондів. У контексті цифрової трансформації зростає інтерес до інструментів SAFE та SAFT, застосування яких в Україні потребує додаткового правового врегулювання.

Системними обмеженнями участі фізичних осіб залишаються низький рівень фінансової обізнаності, інформаційна асиметрія та короткострокова інвестиційна орієнтація [6], що в Україні посилюється незавершеністю інституційної інфраструктури [2] та відсутністю цілісної державної стратегії стимулювання інноваційного інвестування [3]. Загалом, у наукових працях окреслюється посилення узгодженості поглядів щодо залучення фізичних осіб до венчурного інвестування, що сприятиме демократизації інвестицій та розширенню джерел підтримки інноваційного підприємництва.

Водночас залишається відкритим питання щодо масштабованості існуючих моделей, їх відповідності локальним умовам, а також ефективності регуляторного середовища. Українському контексту бракує емпіричних досліджень діяльності існуючих венчурних фондів, що створює простір для подальших дослідницьких ініціатив і формування практичних рекомендацій у сфері фінансової інклюзії та інноваційного розвитку.

Метою статті є аналіз потенціалу участі фізичних осіб у венчурних фондах України як чинника розвитку інноваційної економіки та формування рекомендацій щодо усунення існуючих бар'єрів на шляху до їх активнішого залучення.

Наукова новизна дослідження полягає у фокусуванні уваги на дрібних інвесторах, як окремій, недостатньо вивченій, категорії потенційних інвесторів у сфері венчурного фінансування в Україні. В статті здійснено аналіз чинників, що обмежують їхню участь, із урахуванням інвестиційного середовища, поведінкових чинників та особливостей національного нормативно-правового регулювання. На основі порівняння з міжнародним досвідом, запропоновано практичні рекомендації, адаптовані до українських реалій, що дозволяє розглядати дрібного інвестора як додаткове джерело венчурного капіталу задля інноваційного розвитку.

Для досягнення мети поставлено такі завдання: охарактеризувати сучасний стан венчурного ринку в Україні; визначити основні бар'єри, що стримують участь фізичних осіб у венчурному фінансуванні; проаналізувати міжнародний досвід залучення нефахових інвесторів до венчурних фондів; сформулювати практичні рекомендації щодо вдосконалення національної інституційної та нормативно-правової бази.

Об'єктом дослідження є процес залучення фізичних осіб до венчурного фінансування як складової інноваційної економіки.

Виклад основного матеріалу. У процесі підготовки дослідження було використано комплексний підхід, що поєднує елементи якісного та кількісного аналізу для вивчення потенціалу залучення фізичних осіб до венчурного фінансування в Україні. В межах дослідження використовувались наступні методи:

Описово-аналітичний метод застосовувався для формулювання теоретичних засад дослідження, визначення понятійного апарату, а також характеристики поточного стану венчурного ринку в Україні. За допомогою цього методу здійснено систематизацію бар'єрів, що стримують участь фізичних осіб у венчурних фондах.

Метод порівняльного аналізу було використано для вивчення міжнародного досвіду участі роздрібних інвесторів у венчурному фінансуванні. Зіставлення моделей, реалізованих у Великій Британії, США, Естонії та Ізраїлі, дало змогу виокремити ефективні інституційні механізми, придатні до адаптації в українських реаліях.

Структурно-функціональний підхід дозволив оцінити роль фізичних осіб у венчурній екосистемі з позицій її впливу на інноваційний розвиток. Аналіз проводився в межах трьох рівнів: макроекономічного (державна політика), мезоекономічного (інститути спільного інвестування, платформи) та мікроекономічного (індивідуальний інвестор).

Емпіричний аналіз ґрунтувався на статистичних даних Української асоціації венчурного капіталу (UVCA) [7], аналітики CASE Україна [8], звітів Dealroom [9] та нормативно-правових джерел. Це дозволило здійснити верифікацію теоретичних положень через кількісні індикатори, що стосуються обсягу інвестицій, структури інвесторів та ролі фізичних осіб у фінансуванні стартапів.

Системний підхід забезпечив інтеграцію отриманих результатів для формулювання практичних рекомендацій щодо вдосконалення політики залучення фізичних осіб до венчурних фондів. Особлива увага приділялася взаємозв'язку між регуляторною базою, інвестиційною інфраструктурою та поведінковими характеристиками потенційних інвесторів.

Залучення фізичних осіб як інвесторів до венчурного фінансування є одним із ключових аспектів формування життєздатного інноваційного середовища. У сучасних умовах, коли традиційні джерела державного фінансування є обмеженими, а потреба в підтримці технологічних проєктів зростає, активізація приватного капіталу дрібних інвесторів набуває особливої актуальності. У країнах з розвинутою інноваційною економікою участь фізичних осіб у венчурному інвестуванні розглядається як дієвий механізм мобілізації фінансових ресурсів, диверсифікації ризиків, а також створення зв'язку між суспільством і технологічним розвитком через залучення широких верств населення до підтримки інноваційного бізнесу.

В Україні, попри наявність динамічного стартап-середовища та зростаючої уваги до інновацій, потенціал участі фізичних осіб у венчурному фінансуванні залишається реалізованим лише частково. Згідно з даними Української асоціації венчурного капіталу [7],

в Україні у 2021 році обсяг інвестицій у стартапи перевищив 770 мільйонів доларів США, проте основними джерелами цих коштів були іноземні венчурні фонди, корпоративні структури та великі приватні інвестори [10]. Частка внутрішніх фізичних осіб у цьому процесі є вкрай незначною, що свідчить про наявність невикористаного резерву приватного капіталу. Водночас результати загальних досліджень поведінки домогосподарств в Україні засвідчують, що значна частина населення має фінансові заощадження, які за сприятливих інституційних умов потенційно можуть бути спрямовані на інвестування у високоризикові, але перспективні проєкти.

Серед основних бар'єрів, які стримують участь фізичних осіб у венчурних фондах, фахівці виокремлюють комплекс проблемних аспектів. Передусім, правові обмеження залишаються фундаментальним чинником: національне законодавство не передбачає спрощеного доступу дрібних інвесторів до участі у венчурних проєктах. Відсутність окремого нормативного регулювання краудінвестингу, обмеження щодо входження до фондів прямих інвестицій та високі вимоги до статусу кваліфікованого інвестора унеможливають участь більшості громадян. Інституційним бар'єром є також недостатній розвиток цифрової інфраструктури: національний ринок фактично відсутній доступні технологічні рішення, які б дозволяли фізичним особам інвестувати невеликі суми у венчурні проєкти прозоро та безпечно. Фінансовий аспект проблеми проявляється у відсутності податкових пільг або стимулів для венчурних інвесторів-фізичних осіб. Крім того, низький рівень фінансової обізнаності та інвестиційної культури також знижує готовність населення до участі у високоризикових інвестиціях. Сукупність цих бар'єрів формує системну перепону для залучення широкого кола фізичних осіб у венчурне фінансування з подальшим обмеженням притоку інноваційного капіталу в Україні.

Міжнародна практика демонструє, що залучення дрібного інвестора до венчурного інвестування можливе за умов поєднання правового регулювання, податкових стимулів та удосконаленої цифрової інфраструктури. Успішні моделі вказують на важливість комплексного підходу, який включає інституційну підтримку, захист інвестора та прозорість інвестиційного процесу.

Зіставлення моделей Великої Британії, США, Естонії та України демонструє суттєві розбіжності у правовому регулюванні, податковій політиці та цифровій інфраструктурі залучення фізичних осіб до венчурного фінансування. Зведена таблиця нижче узагальнює ключові характеристики національних моделей.

У Великій Британії функціонує програма Seed Enterprise Investment Scheme (SEIS) [11], яка надає індивідуальним інвесторам податкові пільги, зокрема до 50% зменшення податку на доходи фізичних осіб за інвестиції у стартапи на ранніх стадіях розвитку (SEIS). Додаткові пільги передбачено також на виході з інвестицій, що суттєво знижує ризики для інвестора.

У США механізм Regulation Crowdfunding [12] дозволяє нефактовим (некваліфікованим) інвесторам вкладати обмежені суми щорічно, залежно від доходу, у стартапи через ліцензовані онлайн-платформи, які перебувають під наглядом регуляторів.

Таблиця 1 – Порівняння моделей залучення фізичних осіб до венчурного фінансування у вибраних країнах

Країна	Правова база	Податкові стимули	Обмеження для інвестора	Цифрова інфраструктура	Роль держави
Велика Британія	SEIS (Seed Enterprise Investment Scheme)	До 50% податкової знижки; звільнення від CGT	Мак £200,000/рік на інвестора	Онлайн-сервіси, автоматизовані процеси	Активна участь через HMRC
США	Regulation Crowdfunding (Reg CF)	Можливі на рівні штатів	\$2,500–\$10,000/рік залежно від доходу інвестора	Платформи на зразок StartEngine, Wefunder	Активний контроль (SEC, FINRA)
Естонія	e-Residency	Пільги для стартапів, мінімальні вимоги до інвесторів	Низький поріг входу, електронна ідентифікація	Повна цифровізація створення компаній і інвестування	Підтримка інфраструктури, не пряме інвестування
Україна	Закон «Про інститути спільного інвестування» (не охоплює краудінвестинг)	Відсутні пільги для фізичних осіб	Високі вимоги до статусу інвестора; юридична складність	Відсутність ліцензованих краудінвес-тингових платформ	Пасивна: законодавча прогалина та відсутність стимулів

Джерела: складено автором за даними [11–13]

В Естонії реалізована цифрова модель участі фізичних осіб через програму e-Residency [13], що поєднує електронну ідентифікацію, доступ до реєстрації компаній, а також податкову та адміністративну прозорість. Держава забезпечує інфраструктурну підтримку, хоча без прямого інвестування.

Ці приклади свідчать про можливість широкого залучення фізичних осіб до венчурного фінансування за умови адаптованого регулювання, прозорості процесів та інформаційної підтримки. В Україні подібні інструменти лише формуються, що створює прогалину між потенціалом венчурного капіталу дрібного інвестора та його можливістю реалізуватися у венчурному сегменті.

Аналіз структури інвесторів венчурних ІСІ за даними УАІБ (рис. 1) демонструє, що домінуючою категорією власників є юридичні особи. Статистика не дозволяє виокремити фізичних осіб як окрему категорію, однак експертні оцінки підтверджують їхню незначну частку, що лише підсилює висновки про бар'єри доступу до ринку венчурного фінансування.

Український контекст потребує адаптації таких моделей з урахуванням особливостей фінансового ринку та правового поля. Згідно з аналітичними висновками, першочерговими заходами рекомендують здійснити розробку законодавства про краудінвестинг, запровадження податкових стимулів для фізичних осіб-інвесторів, а також створення пілотних онлайн-платформ венчурного інвестування із державною підтримкою. Не менш важливим напрямом є реалізація освітніх програм для потенційних інвесторів, які б охоплювали питання управління ризиками, правового захисту та оцінки стартапів.

Таким чином, участь фізичних осіб у венчурному фінансуванні в Україні має значний нереалізований потенціал. Його активізація дозволить не лише залучити додатковий капітал до інноваційного сектору, а й забезпечити стабільне фінансування, знизити залежність від зовнішніх грошей і налагодити зв'язок між суспільством і новими підприємницькими ініціативами.

Висновки. Результати проведеного дослідження підтвердили обґрунтованість положень щодо потенціалу

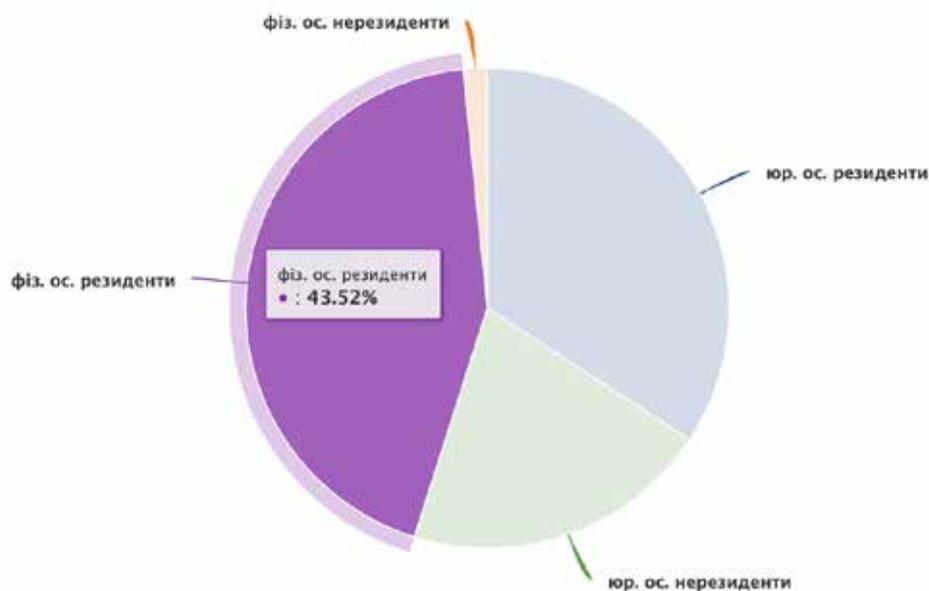

Рисунок 1 – Структура інвесторів венчурних ІСІ за типом власника, станом на 30.09.2025 р.

Джерело: [14], аналітичні матеріали щодо структури ВЧА відкритих та венчурних фондів

залучення дрібних інвесторів до венчурного фінансування в Україні як одного з інструментів стимулювання розвитку інноваційної економіки.

Порівняльний аналіз статистичних джерел, зокрема звітів UVCA, Dealroom та CASE Україна, засвідчив наявність суттєвого дисбалансу: попри динамічний розвиток стартап-екосистеми, частка внутрішніх фізичних осіб у венчурному фінансуванні залишається незначною.

Узгодження аналітичних висновків із чинною нормативно-правовою базою України виявило її невідповідність сучасним інвестиційним викликам. Закон України «Про інститути спільного інвестування» не передбачає спрощених механізмів залучення нефармових інвесторів, не містить визначень краудінвестингу, токенизованих активів чи цифрових венчурних платформ. Через це інструменти на кшталт SAFE/SAFT або онлайн-інвестування залишаються поза межами правового поля.

Порівняння з міжнародними моделями, SEIS (Велика Британія), Regulation Crowdfunding (США) та e-Residency (Естонія), підтвердило ефективність спеціалізованих механізмів залучення фізичних осіб до венчурного інвестування. Ці моделі спираються на поєднання податкових пільг, доступних цифрових платформ і чітких правових гарантій для інвесторів. Натомість в Україні відсутні як законодавчі стимули, так і технологічні інструменти для масового залучення нефармових інвесторів.

Методологічна логіка дослідження ґрунтувалася на гіпотезі, що активізація участі фізичних осіб у венчурному фінансуванні здатна забезпечити додаткові джерела інвестицій в інноваційний сектор. Її перевірка здійснювалась через застосування описово-аналітичного, структурно-функціонального та порівняльного аналізу, а також емпіричної верифікації за статистичними даними UVCA, CASE Україна та іншими профільними джерелами.

Таким чином, результати дослідження підтверджують як теоретичну обґрунтованість гіпотези, так і практичну доцільність розроблених рекомендацій: ство-

рення законодавчої бази для краудінвестингу, запуск спеціалізованих цифрових платформ і впровадження податкових стимулів для фізичних осіб дозволить активізувати внутрішній інвестиційний потенціал, посилити фінансову інклюзію та сприяти розвитку інноваційного підприємництва в Україні.

Відтак, участь фізичних осіб у венчурному фінансуванні залишається недостатньо реалізованою у вітчизняній економіці, попри наявний внутрішній капітал та зростаючу стартап-екосистему. Проведене дослідження засвідчило, що залучення дрібних інвесторів до цього сегмента є не лише можливим, але й необхідним для формування інноваційної економіки. Основними бар'єрами виступають недосконалість правового поля, відсутність податкових стимулів, нерозвиненість цифрової інфраструктури, а також низький рівень фінансової культури населення.

Порівняння з міжнародними моделями продемонструвало, що за умов наявності сприятливої нормативної бази, інституційної підтримки та прозорих цифрових платформ, фізичні особи можуть стати активними учасниками венчурного інвестування. Проте в Україні законодавство не містить положень щодо краудінвестингу, а сам формат участі нефармових інвесторів юридично не врегульований.

Подолання виявлених бар'єрів потребує розробки комплексної стратегії, що включатиме створення правової основи для венчурного інвестування фізичних осіб, податкові пільги, розвиток інфраструктури цифрових платформ і реалізацію освітніх ініціатив. Це дозволить залучити додаткові ресурси до інноваційного сектору, зміцнити довіру до фінансового ринку та знизити залежність від іноземного капіталу.

Подальший розвиток венчурних інститутів спільного інвестування, зокрема шляхом залучення фізичних осіб, має стати не лише елементом фінансової інклюзії, а й драйвером технологічного оновлення країни. У цьому контексті важливо сформулювати бачення венчурного ринку як простору партнерства між державою, бізнесом та громадянами – простору, що відкриває нові можливості для кожного.

Бібліографічний список:

1. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). *OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2021: Times of Crisis and Opportunity*. Paris, 2021. DOI: <https://doi.org/10.1787/75f79015-en>
2. Yereshko J., Kreidych I., Kravchenko M., Kazak O., Kharchenko O. Actualization of the venture model in Ukraine. *Business: Theory and Practice*. 2024. No. 25 (1), pp. 223–230. DOI: <https://doi.org/10.3846/btp.2024.16558>
3. Захарченко Н. В., Скляров Д. Ю., Михайлова Д. С. Проблеми та перспективи венчурного інвестування в умовах неоперіального розвитку та ІТ-підприємництва в Україні. *Схід*. 2020. № 3 (46). С. 160–178. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.3\(46\).214232](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.3(46).214232)
4. Лях І. Можливості венчурного фінансування в умовах інтеграції України до європейського інноваційного простору. *Економіка і суспільство*. 2020. № 2 (39). С. 75–79. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.2\(39\).75-79](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.2(39).75-79)
5. Литвин І.В., Шевчук К.С. Венчурний бізнес в Україні: сучасний стан та передумови розвитку. *Менеджмент та підприємство в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2022. № 2. С. 394–401. DOI: <https://doi.org/10.23939/meu2022.02.394>
6. Martino P., Bell R. G., Rasheed A. A., Bellavitis C. Entrepreneurial Finance and Governance. *Oxford Research Encyclopedia of Business and Management*. 2022. DOI: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190224851.013.384>
7. Українська асоціація венчурного капіталу (UVCA). Аналітичні огляди венчурного ринку України. URL: <https://uvca.eu>
8. CASE Україна. Аналітичні матеріали з питань фінансової інклюзії та інвестування. URL: <https://case-ukraine.org.ua>
9. Dealroom. Міжнародна платформа аналітики стартапів. URL: <https://dealroom.co>
10. Dykha M., Dykha V., Gonta S. Development of the startup industry in Ukraine: status, challenges, perspectives. *Deleted Journal*. 2024. № 2. С. 45–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2024.2-6>
11. GOV.UK. Seed Enterprise Investment Scheme (SEIS). URL: <https://www.gov.uk/government/publications/seed-enterprise-investment-scheme-income-tax-and-capital-gains-tax-reliefs-hs393-self-assessment-helpsheet>
12. U.S. Securities and Exchange Commission (SEC). Regulation Crowdfunding. URL: <https://www.sec.gov/resources-small-businesses/exempt-offerings/regulation-crowdfunding>

13. Republic of Estonia. e-Residency Programme. URL: <https://www.e-resident.gov.ee>

14. Українська асоціація інвестиційного бізнесу (УАІБ). Ринок у цифрах: структура активів інститутів спільного інвестування станом на 30.09.2025 р. URL: <https://www.uaib.com.ua>

References:

1. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021) *OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2021: Times of Crisis and Opportunity*. Paris. DOI: <https://doi.org/10.1787/75f79015-en>

2. Yereshko J., Kreidych I., Kravchenko M., Kazak O., Kharchenko O. (2024) Aktualizatsiia venchurnoi modeli v Ukraini [Actualization of the venture model in Ukraine]. *Business: Theory and Practice*. no. 25 (1), pp. 223–230. DOI: <https://doi.org/10.3846/btp.2024.16558>

3. Zakharchenko N. V., Skliarov D. Yu., Mykhailova D. S. (2020) Problemy ta perspektyvy venchurnoho investuvannya v umovakh neoindustrialnogo rozvytku ta IT-pidpriemnytstva v Ukraini [Problems and prospects of venture investment under neo-industrial development and IT entrepreneurship in Ukraine]. *Skhid – East*, no. 3 (46), pp. 160–178. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.3\(46\).214232](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.3(46).214232)

4. Lyakh I. (2020) Mozhlivosti venchurnoho finansuvannya v umovakh intehratsii Ukrainy do yevropeiskoho innovatsiinoho prostoru [Opportunities for venture financing in the context of Ukraine's integration into the European innovation space]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and Society*, no. 2 (39), pp. 75–79. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.2\(39\).75-79](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.2(39).75-79)

5. Lytvyn I., Shevchuk K. (2022) Venchurnyi biznes v Ukraini: suchasnyi stan ta peredumovy rozvytku [Venture business in Ukraine: current state and prerequisites for development]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku – Management and Entrepreneurship in Ukraine: Stages of Formation and Development Problems*, no. 2, pp. 394–401. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2022.02.394>

6. Martino P., Bell R. G., Rasheed A. A., Bellavitis C. (2022) Entrepreneurial finance and governance. *Oxford Research Encyclopedia of Business and Management*. DOI: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190224851.013.384>

7. Ukrainian Venture Capital and Private Equity Association (UVCA). Analytical reviews of the Ukrainian venture capital market. Available at: <https://uvca.eu>

8. CASE Ukraine. Analytical materials on financial inclusion and investment development. Available at: <https://case-ukraine.org.ua>

9. Dealroom. International startup analytics platform. Available at: <https://dealroom.co>

10. Dykha M., Dykha V., Gonta S. (2024) Development of the startup industry in Ukraine: status, challenges, perspectives. *Deleted Journal*, no. 2, pp. 45–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2024.2-6>

11. GOV.UK. Seed Enterprise Investment Scheme (SEIS). Available at: <https://www.gov.uk/government/publications/seed-enterprise-investment-scheme-income-tax-and-capital-gains-tax-reliefs-hs393-self-assessment-helpsheet>

12. U.S. Securities and Exchange Commission (SEC). Regulation Crowdfunding. Available at: <https://www.sec.gov/resources-small-businesses/exempt-offerings/regulation-crowdfunding>

13. Republic of Estonia. e-Residency programme. Available at: <https://www.e-resident.gov.ee>

14. Ukrainian Association of Investment Business (UAIB). Market in figures: structure of collective investment institutions' assets as of September 30, 2025. Available at: <https://www.uaib.com.ua>

Стаття отримана: 20.11.2025

Стаття прийнята: 08.12.2025

Стаття опублікована: 26.12.2025